

Vidi Revisjon AS
Johan Scharffenbergs Vei 91
0694 OSLO

VÅR REFERANSE
16/86

DERES REFERANSE

DATO
30.03.2017

Merknader - endelig rapport

1. INNLEDNING

Det vises til stedlig tilsyn 8. til 12. februar 2016. Finanstilsynets sendte foreløpige merknader til revisjonsselskapet 21. desember 2016 som er besvart av revisjonsselskapets i brev 13. februar 2017. De forholdene Finanstilsynets avdekket i gjennomgangen av enkeltoppdrag er oppsummert i egne kontrollskjemaer. Kontrollskjemaene er sendt til revisjonsselskapet og til de enkelte oppdragsansvarlige revisorene. Finanstilsynet mottok kommentarer til disse 3. oktober 2016.

1.1 Bakgrunn for tilsynet

Formålet med Finanstilsynets inspeksjoner er å kontrollere oppfyllelsen av lovkrav, herunder å identifisere og påpeke eventuelle svakheter knyttet til revisjonsselskapets gjennomføring av revisjonsoppdrag, jf. revisorloven § 5b-2. Revisjonsselskapets etablerte retningslinjer og rutiner er sentrale for å sikre overholdelse av revisorlovgivningen, herunder kravet til god revisjonsskikk.

Bakgrunnen for tilsynet i 2016 var de svakhetene og forbedringspunktene i selskapets retningslinjer og rutiner og i revisjonsutførelsen, som ble avdekket under stedlig tilsyn i Vidi Revisjon avholdt i 2012. Bakgrunnen for tilsynet i 2012 var blant annet innrapporteringer som Finanstilsynet hadde mottatt. Også etter det stedlige tilsynet i 2012 har Finanstilsynet mottatt innrapporteringer som indikerer svakheter i revisjonsutførelsen som gjør at ny stedlig kontroll ble ansett som nødvendig. Det forhold at Vidi Revisjon AS har et betydelig antall revisjonsklienter, herunder virksomheter som er underlagt særlovgivning og offentlig tilsyn, er i tillegg en begrunnelse for tilsynet i 2016.

1.2 Om tilsynet og valg av revisjonsoppdrag for kontroll

Finanstilsynet har gjennomgått utvalgte retningslinjer og rutiner revisjonsselskapet har etablert for å

sikre overholdelse av revisorlovgivningen, herunder god revisjonsskikk jf. revisorloven § 5b-1.

Utvalgte retningslinjer på følgende områder er gjennomgått:

- Uavhengighet
- Taushetsplikt
- Ressursanvendelse
- Revisjonshonorar
- Systemer for intern kvalitetskontroll, herunder oppfølging av resultatet av kvalitetskontrollen
- Etterlevelse av hvitvaskingslovgivningen
- Revisjonsutførelsen

For å kontrollere revisjonsselskapets retningslinjer og rutiner valgte Finanstilsynet ut 37 revisjonsoppdrag for kontroll på et eller flere områder. Oppdragene var fordelt på fire av de revisorene revisjonsselskapet hadde utpekt til å være ansvarlige for oppdragene i henhold til revisorloven § 2-2 annet ledd, annet punktum. For ett av revisjonsoppdragene var det ikke utført revisjonsarbeid på tilsynstidspunktet. Denne revisjonsklienten ble meldt oppløst i mars 2016. Merknadene i dette brevet dekker derfor de resterende 36 revisjonsoppdragene.

Finanstilsynets tilsyn er risikobasert. Dette innebærer blant annet at Finanstilsynet velger ut revisjonsselskaper, revisorer, revisjonsoppdrag og områder som det anses nødvendig å kontrollere nærmere. Tilsynet med Vidi Revisjon AS skiller seg ikke fra andre tilsyn som gjennomføres med revisjonsselskaper, verken når det gjelder kontrollen av revisjonsselskapets plikter eller valget av revisjonsoppdrag.

I tilsynet med Vidi Revisjon AS ønsket Finanstilsynet å kontrollere oppdrag som dekket følgende:

- Innrapporterte saker og konsesjonsbelagte virksomheter (6)
- Revisors aksept av nye revisjonsoppdrag (12)
- Revisors oppfølging av gjentakende forbehold og presiseringer i revisjonsberetningen (6)
- Gjennomføring av intern kvalitetskontroll (2)
- Revisjonsutførelse på utvalgte områder, herunder selskaper med tappt egenkapital (10)

Tallet i parentes utgjør antall revisjonsoppdrag som ble valgt ut.

Finanstilsynets merknader til selskapets organisering, retningslinjer og rutiner fremgår av punkt 2. Finanstilsynets merknader til revisjonsutførelsen basert på gjennomgangen av oppdragene fremgår av punkt 3.

2. SELSKAPETS ORGANISERING, RETNINGSLINJER OG RUTINER

I henhold til revisorloven § 5b-1 skal revisjonsselskap etablere forsvarlige systemer for intern kvalitetskontroll. Finanstilsynet legger til grunn at kvalitetskontrollsystemer i samsvar med ISQC 1 normalt vil tilfredsstille dette lovkravet. Kvalitetskontrollsystemet skal bidra til å sikre oppfyllelsen av lovkrav.

Finanstilsynet avdekket følgende svakheter og mangler i revisjonsselskapets retningslinjer og rutiner eller i etterlevelsen av disse:

2.1 Uavhengighet

Retningslinjer

Selskapets retningslinjer for uavhengighet er overordnet og generelle. Det er ingen henvisning til revisorloven kapittel 4 og revisorforskriften kapittel 4 som inneholder norske særregler og som det er helt sentralt at følges. Retningslinjene omtaler bare "ansatte", og det fremkommer ikke at uavhengighetsreglene også omfatter nærstående.

Det er ikke stilt krav om at partnere/ansatte løpende skal gi "uavhengighetsopplysninger" som vil gi selskapet et kontrollgrunnlag. Etter Finanstilsynets syn oppfyller ikke retningslinjen de krav som stilles i revisorloven § 5b-1, jf. ISQC 1 punkt 21 -25.

I vurderingen av om oppdrag skal aksepteres, er det helt nødvendig at selskapet har oversikt over ansattes og nærståendes eierskap med mer til potensiell klient. Etter Finanstilsynet oppfatning kan oppdragsansvarlig revisor derfor ikke gjennomføre en forsvarlig vurdering av uavhengigheten i akseptvurderingene. Dette er også en svakhet i forbindelse med de årlige fortsettelsesvurderingene, jf. revisorloven § 5b-1 jf. ISQC 1 punkt 26 til 28.

Etter det stedlige tilsynet har selskapet utarbeidet og oversendt reviderte retningslinjer for uavhengighet.

Årlige uavhengighetserklæringer

Etter Finanstilsynets syn er den årlige egenerklæringen mangelfull. Den viser til ISQC 1 og DnRs regler om etikk. Heller ikke i denne er de særlige uavhengighetsbestemmelsene i revisorloven med forskrift dekket. Bekreftelsen omfatter ikke nærstående.

Etter det stedlige tilsynet har selskapet oversendt reviderte uavhengighetserklæringer.

Eierposter

På tilsynstidspunktet hadde tre tidligere oppdragsansvarlige revisorer hver eierposter på over 10 % i revisjonsselskapet. Selskapet hadde ingen oversikt over eventuelle uavhengighetskonflikter dette kunne medføre for selskapet, jf. revisorloven § 4-2 andre og tredje ledd.

Etter det stedlige tilsynet har selskapet oversendt dokumentasjon som viser at nåværende eiere har overtatt disse aksjene.

Samarbeidende revisjonsselskaper

Finanstilsynet legger til grunn at selskapets samarbeid med Crowe Horwath International faller inn under revisorloven § 4-7. Etter Finanstilsynets syn må selskapet ha systemer som sørger for å avklare mulige uavhengighetskonflikter, for eksempel når et nettverkselskap reviderer datterselskap av norsk revisjonsklient. Det samme gjelder dersom det skulle oppstå tilfelle der en partner i et nettverkselskap eier aksjer i norsk revisjonsklient.

Etter det stedlige tilsynet har selskapet oversendt rutiner som skal bidra til å hindre at selskapet, som følge av nettverkstilknytningen, bryter norske uavhengighetsregler.

Selskapets oppfølging og kontroll

Selskapet har klientliste som er tilgjengelig for de ansatte. For øvrig er systemet basert på tillit til at ansatte selv sørger for at uavhengighetsreglene overholdes, og til uformell kommunikasjon. Selskapet har ikke utpekt en ansvarlig for uavhengighets spørsmål eller etablert en fast rutine for hvordan selskapet skal følge opp og kontrollere at uavhengighetsregelverket etterleves. Etter Finanstilsynets syn er dette nødvendig når selskapet har 14 ansatte. Finanstilsynets mener at revisjonsselskapet ikke har hensiktsmessige overvåking- og kontrollrutiner som forutsatt i revisorloven § 5b-1, jf. ISQC 1 punkt 21 – 25.

Etter det stedlige tilsynet har selskapet oversendt reviderte overvåkings- og kontrollrutiner og utnevnt en ansvarlig for uavhengighetsspørsmål.

Rådgivning

Selskapet har ikke retningslinjer som sikrer at oppdragsansvarlig revisor skal foreta en uavhengighetsvurdering og godkjenne eventuelle tilleggstjenester til revisjonskunde, jf. revisorloven § 4-5, jf. revisorforskriften § 4-7. Selskapet mener imidlertid at dette er mindre relevant da tilleggstjenestene selskapet utfører, vanligvis er utfylling av selvangivelser og annet skatterelatert arbeid knyttet til revisjonen og årsavslutningen. Dette er tjenester som oppdragsansvarlig revisor selv gjør.

Finanstilsynets vurdering

Det stedlige tilsynet viste at på tidspunkt for det stedlige tilsynet var retningslinjene og rutineene om uavhengighet, mangelfulle. Dette gjaldt årlige uavhengighetsbekreftelser, uavhengighetskontroll relatert til eierinteresser, samarbeidende revisjonsselskaper, selskapets system for oppfølging og kontroll, aksept- og fortsettelsesvurderingene og rådgivning. Finanstilsynet har bedt revisjonsselskapet gjennomgå retningslinjene og rutineene på dette området, og vurdere endringer som kan redusere risikoen for brudd på uavhengighetsbestemmelsene. I etterkant av det stedlige tilsynet har revisjonsselskapet gjort dette. Rutineene og gjennomføringen av dem vil bli gjenstand for kontroll på neste stedlige tilsyn.

2.2 Hvitvaskingsregelverket

Retningslinjer

I henhold til hvitvaskingsloven § 23 skal revisjonsselskap ha forsvarlige interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner. Rutineene skal være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige, og det skal utpekes en person i ledelsen som skal ha et særskilt ansvar for å følge opp rutineene. Selskapet oppfylte ikke kravet i hvitvaskingsloven § 23.

Finanstilsynets vurdering

Etter det stedlige tilsynet, har selskapet fastsatt nye hvitvaskingsretningslinjer og utnevnt en hvitvaskingsansvarlig. Styreprotokollen, retningslinjene og etterlevelsen av dem vil bli kontrollert på neste stedlige tilsyn.

2.3 Etterutdanning

Krav til kursdokumentasjon

Revisorloven § 3-7 og revisorforskriften kapittel 2 pålegger oppdragsansvarlige revisorer å gjennomføre etterutdanning. Selskapet avholder interne kurs som benyttes som etterutdanning for ansvarlige revisorer som utpekes av selskapet. De kravene som gjelder for kurs som kan godkjennes som etterutdanning, fremkommer i Finanstilsynets rundskriv nr. 10/2012. Det er blant annet krav til signert deltakerliste, kursplan, kompetent foreleser, profesjonalitet, kursbevis og lagring av dokumentasjon. Dette gjelder også kurs som arrangeres intern i selskapene og av selskapets internasjonale nettverk. Finanstilsynet gjennomgikk dokumentasjonen for to interne kurs som var avholdt og som skulle oppfylle deler av den lovpliktige etterutdanningen. For ett av kursene forelå det ikke signert deltakerliste. Foredragsholders navn og kompetanse fremgikk ikke av kursplanen/presentasjonen. Tilsvarende mangler ble også påpekt i rapport etter forrige tilsyn i 2012.

Finanstilsynets vurdering

Dersom dokumentasjonen av gjennomførte kurs ikke oppfyller kriteriene som gjelder, vil heller ikke kursdeltakerne kunne benytte kurset til å oppfylle den lovpliktige etterutdanningen. Dette vil ikke bare være av betydning for den enkelte revisoren, men også for revisjonsselskapet fordi selskapet bare kan utpeke oppdragsansvarlige revisorer som oppfyller etterutdanningskravet.

Etter det stedlige tilsynet har selskapet endret rutine for gjennomføring av interne kurs slik at det skal foreligge signerte deltakerlister og kurs skal dokumenteres med tilstrekkelig utfyllende kursbevis. Dette vil bli gjenstand for kontroll på neste stedlige tilsyn.

2.4 Overvåkende kvalitetskontroll

Gjennomføring og oppfølging

Etter Finanstilsynets syn er selskapets retningslinjer om kvalitetskontroll mangelfulle i forhold til de krav som følger av revisorloven § 5b-1, jf. ISQC 1 punkt 48 følgende.

Under tilsynet gjennomgikk Finanstilsynet de siste års interne kvalitetskontroller. Det foreligger ikke dokumentasjon som viser at identifiserte svakheter følges opp, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å hindre gjentakelse. For to av oppdragene der Finanstilsynet avdekket vesentlige svakheter, var det gjennomført intern kvalitetskontroll. Flere av de svakhetene Finanstilsynet avdekket var ikke fanget opp av den interne kvalitetskontrollen. Dette underbygger Finanstilsynets oppfatning om at kvaliteten på den interne kvalitetskontroll ikke har vært av tilstrekkelig.

Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet ser alvorlig på at selskapet ikke har hatt større oppmerksomhet rettet mot viktigheten av intern kvalitetskontroll på bakgrunn av de mangler og svakheter som ble avdekket under tilsynet i 2012. At svakheter som avdekkes under ekstern kvalitetskontroll skal rettes opp, er et lovkrav, jf. revisorloven § 5b-2 tredje ledd.

Etter det stedlige tilsynet har selskapet utnevnt ansvarlige for overvåking og kontroll, og utarbeidet og formalisert nye rutiner. Rutinene og gjennomføringen av dem vil bli gjenstand for kontroll på neste stedlige tilsyn.

2.5 Risikostyringsforskriften

Revisorbekreftelse

Selskapet har autorisasjon som regnskapsførerselskap og dermed underlagt risikostyringsforskriften (forskrift 99. september 2008 nr. 1080). Selskapet hadde ikke innhentet bekreftelse fra revisor i samsvar med risikostyringsforskriften § 10, for de to siste årene. Mangler i etterlevelsen av risikostyringsforskriften ble også påpekt etter tilsynet i 2012.

Finanstilsynets vurdering

Risikostyringsforskriften gjelder for selskapet, jf. risikostyringsforskriften § 8. Dette innebærer at hele selskapets virksomhet er omfattet av kravene i forskriften, også revisjonsvirksomheten. Finanstilsynet forutsetter at det umiddelbart blir rettet.

Etter tilsynet har selskapet oversendt kopi av valgt revisors bekreftelse for året 2015, datert 13. april 2016. Finanstilsynet har også mottatt kopi av daglig leders risikovurdering for 2016. Denne dekker en risikovurdering av regnskapsførervirksomheten.

2.6 IKT-risiko

Vurdering av risiko

Høsten 2015 gjennomførte Finanstilsynet et tematisyn rettet mot risikoen i regnskapsførerselskaper. I det skjemaet som ble benyttet (KRT-1175 IKT-risiko) svarte selskapet at IKT-risikoen ikke vurderes årlig og at daglig leder heller ikke årlig utarbeider en samlet vurdering av risikosituasjonen, herunder IKT-risikoen. Dette er i strid med risikostyringsforskriften §§ 6 og 8. Finanstilsynet noterer seg at IKT-drift inngikk i daglig leders vurdering av selskapets risikosituasjon for 2015.

Selskapet har utkontraktert IKT-driften til en ekstern leverandør. Det er ikke dokumentert noen risikovurdering av utkontraktingen forut for avtaleinngåelse. Daglig leders vurdering av risikosituasjonen i 2015 dekket ikke utkontrakting av IKT-virksomheten. Under tilsynet fremla selskapet en avtale med IKT-leverandøren. Avtalen fremstår som et tilbud fra IKT-leverandøren, og er ikke signert av begge parter. Avtalen oppfyller ikke risikostyringsforskriften § 5.

Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet mener at selskapet ikke oppfylte de kravene som stilles til håndtering av IKT-risikoen etter risikostyringsforskriften.

Etter tilsynet har selskapet oversendt et dokument som skal være vedlegg til avtalen mellom selskapet og IKT-leverandøren.

2.7 Kontroll med regnskapsførervirksomheten

Rutiner for kontroll av regnskapsføreroppdrag

Selskapet har ingen dokumenterte rutiner for kontroll med medarbeideres oppdragsutførelse eller for overordnet kontroll på oppdragsnivå, jf. regnskapsførerloven § 2 annet ledd, jf. GRFS punkt 2.1.

Selskapet opplyste at dette gjøres fortløpende av oppdragsansvarlig regnskapsfører på det ene store regnskapsføreroppdraget selskapet har. De øvrige regnskapsføreroppdragene er så nært knyttet til revisjonsoppdragene at selskapet mente at det ikke var grunnlag for å utarbeide egne rutiner.

Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet har ikke grunnlag for å konkludere med at det forelå rutiner som kunne sikre at regnskapsførervirksomheten og kontrollen av denne skjer i samsvar med regnskapsførerloven. Det forelå ikke dokumentasjon som viser at kravene i regnskapsførerloven § 2, jf. GRFS punkt 7 om kvalitetskontroll er oppfylt.

Etterlevelsen av reviderte retningslinjer og rutiner vil bli gjenstand for kontroll på neste stedlige tilsyn.

3. KONTROLL AV REVISJONSOPPDRAG

Finanstilsynets oppdragsgjennomgang dekker hele revisjonsprosessen fra risikovurdering og planlegging, gjennomføring og dokumentasjon av revisjonshandlinger samt revisors konklusjoner og rapportering. Oppsummert har Finanstilsynet følgende merknader:

Revisors plikter ved revisjonsutførelsen

Revisor skal utføre sin virksomhet i samsvar med god revisjonsskikk, jf. revisorloven § 5-2 andre ledd. Finanstilsynet har avdekket følgende forhold:

- For 18 av de kontrollerte oppdragene forelå det ikke tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for en eller flere vesentlige regkapsposter, jf. ISA 500 punkt 6. Ved revisjonsutførelsen har revisor blant annet bygget på uttalelser fra ledelsen eller regnskapsførere uten å etterprøve underliggende opplysninger eller dokumentert sin profesjonelle skeptiske holdning slik det fremkommer av blant annet ISA 200 punkt 15. I flere av oppdragene Finanstilsynet har kontrollert, forelå det betydelig negativ egenkapital uten at revisjonshandlinger angitt i ISA 570 var utført. Det var i flere tilfeller ikke innhentet revisjonsbevis som underbygget fremtidig inntjening eller at det forelå merverdier i regnskapet. Tilsvarende mangler ble også påpekt i rapport etter forrige tilsyn i 2012.
- Revisor plikter å gjøre en vurdering av om et revisjonsoppdrag skal aksepteres, jf. ISA 220 punkt 12 og 14 samt ISQC 1 punkt 26 til 28. I 22 av de kontrollerte oppdragene hadde revisor enten påtatt seg oppdrag eller videreført oppdrag der det ved siste avlagte årsregnskap var inntatt forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen (i 6 av de kontrollerte oppdragene hadde tidligere revisor fratruddt). Revisor hadde ved aksept av revisjonsoppdragene, ikke stilt krav til retting av de påpekte forholdene. For videreførte oppdrag har tidligere års påpekninger ikke blitt fulgt opp ved årets revisjon. Tilsvarende mangler ble også påpekt i rapport etter forrige tilsyn i 2012.

Det følger av forarbeidene til revisorloven at hovedregelen er at ingen revisor skal påta seg oppdraget før foretaket har iverksatt nødvendige tiltak for å korrigere forhold som lå til grunn for tidligere revisors fratreden, jf. NOU 1997:9 om revisjon og revisorer, side 193. Reglene om revisorskifte er et virkemiddel for å sikre ryddighet i den revisjonspliktige delen

av næringslivet. Det samme gjelder når revisor har påpekt eller inntatt forbehold eller presiseringer i sin revisjonsberetning. Dette må revisor følge opp. Det ansvaret som påhviler revisor i denne situasjonen, er en viktig del av den rollen revisor har som allmennhetens tillitsperson, jf. revisorloven § 1-2.

- For 17 av de kontrollerte oppdragene var det ved aksept, ikke foretatt tilstrekkelig kontroll av inngående balanse. Revisors kontroll går ut over det å bare kontrollere at utgående saldo for fjoråret stemmer med inngående saldo for inneværende periode. Revisor må gjøre seg opp en formening om beløpene og om det er forhold som er av betydning for inneværende periode. Om nødvendig, må det innhentes revisjonsbevis, jf. ISA 510 punkt 6. En slik kontroll må derfor gjøres ved starten av revisjonen i forbindelse med planlegging og risikovurdering av oppdraget og for å kunne fastsette en revisjonsplan med type, omfang og tidspunkt for revisjonshandlingene, jf. ISA 330 punkt 6. Dette var ikke gjort.
- For samtlige 36 oppdrag er planleggingsdokumentene tilnærmet likelydende, med en standard virksomhetsbeskrivelse og risikovurdering av oppdragene. For flere av de kontrollerte oppdragene var ikke vesentlige forhold vurdert, herunder særskilt risiko som kunne være av betydning for revisjonen. Forhold som ikke var relevant for det aktuelle oppdraget var ikke tatt ut. Bruk av maler med standard tekst som ikke er tilpasset virksomheten som revideres, ble også påpekt i rapport etter forrige tilsyn i 2012. I 15 av de kontrollerte oppdragene var det enten ikke angitt noen konkret vesentlighetsgrense for revisjonen eller angitt noen reell begrunnelse hvorfor den angitte vesentlighetsgrensen var benyttet, jf. ISA 320 punkt 10 og 11.

Planleggingen er en sentral del av revisjonen. Formålet er blant annet å sikre at revisor identifiserer og vurderer risikoene for feilinformasjon og håndterer vesentlige forhold som kan være av betydning for revisjonen. Når planleggingsdokumentene bare kopieres uten en reell tilpasning til de enkelte oppdrag, oppnås ikke dette formålet. Planleggingen er derfor ikke i samsvar med revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. blant annet ISA 300, 315, 320 og 330.

- I fem tilfeller fant Finanstilsynet at det var gjort revisjonsarbeid etter dato på revisjonsberetningen. Det henvises til revisorloven § 5-2 annet ledd samt § 5-6 tredje ledd. På et av oppdragene var revisjonsarbeidet utført i oktober mens revisjonsberetningen var datert i juni. Dette er et alvorlig lovbrudd da det fremstår som om revisor har avgitt sin beretning før revisjonsarbeidet er ferdigstilt og følgelig ikke hadde tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis på det tidspunkt beretningen ble avgitt.

Revisors plikter etter hvitvaskingsloven

- I forbindelse med revisors kundekontroll av revisjonsoppdrag, har Finanstilsynet på 13 oppdrag avdekket feil og mangler i forhold til kravene i hvitvaskingsloven § 5, jf. §§ 6, 7 og 22. Feilene knytter seg blant annet til manglende dokumentert risikovurdering og manglende oppbevaring av dokumentasjon for gjennomført kundekontroll. Mangler ved kundekontrollen ble også påpekt i rapport etter forrige tilsyn i 2012.

Revisors rapporteringsplikter

- I 14 av de kontrollerte oppdragene forelå det plikt til å utarbeide nummererte brev i samsvar med revisorloven § 5-2 fjerde ledd jf. § 5-4 uten at revisor har fulgt opp denne plikten. For

eksempel fordi det var negativ egenkapital i selskapet, regnskapet er avlagt etter lovens frist eller at det ikke er tilstrekkelig midler innestående på skattetrekkkonto. Revisor skal skriftlig påpeke forhold som kan medføre ansvar for styret og daglig leder og følge opp at forholdet rettes. Dersom klienten ikke innretter seg, må revisor vurdere å frasi seg oppdraget.

- På to av de kontrollerte oppdragene var det forhold som skulle vært rapportert til Finanstilsynet, jf. finanstilsynsloven § 3a. Bestemmelsen krever at revisor straks rapporterer forhold hos den revisjonspliktige som kan medføre tilbakekall av foretakets tillatelse til å drive virksomhet, forhold ved virksomhetens evne til fortsatt drift eller at det avgis revisjonsberetning med forbehold eller at det avgis en negativ beretning. Unnlattelse av slik rapportering er et alvorlig brudd på den oppgaven revisor har i selskaper som er underlagt tilsyn.

Revisors fratredelsesplikt

- I 8 av de kontrollerte oppdragene foreligger det, etter Finanstilsynets syn, en plikt for revisor til å fratre oppdraget. I et av oppdragene hadde tidligere revisor fratrudd på grunn av manglende avlagt årsregnskap. Vidi Revisjon AS påtok seg oppdraget uten å sette krav om at de manglende årsregnskapene skulle vært ajourført og klare til revisjon, før revisor påtok seg oppdraget. Selskapet ble senere tvangsoppløst på grunn av manglende årsregnskap. Vidi Revisjon AS var revisor på tvangsoppløsningstidspunktet. Etter Finanstilsynets oppfatning skulle revisor i utgangspunktet ikke ha påtatt seg oppdraget, men skulle i det minste ha fratrudd når forholdene ikke ble rettet. På flere av de andre oppdragene er det gjentatte forbehold og presiseringer over flere år uten at selskapet har innrettet seg og uten at revisor har fratrudd (på ett av oppdragene gjaldt dette over en tiårsperiode). Å ikke fratre i slike tilfeller, er et alvorlig brudd på revisorloven § 7-1.

Dokumentasjonskrav

- I 31 av de kontrollerte oppdragene foreligger det grove dokumentasjonsmangler. Mangler ved dokumentasjon av revisjonsutførelsen ble også påpekt i rapport etter forrige tilsyn i 2012.

Revisor må dokumentere de revisjonshandlinger som anføres utført. Når revisjonshandlingene ikke er dokumentert, vil det ikke være mulig å etterprøve om den utførte revisjonen oppfyller kravene som følger av revisorlovgivningen og god revisjonsskikk. Det er dette som begrunner revisorlovens dokumentasjonskrav og som innebærer at den manglende dokumentasjonen må anses som et brudd på revisorloven.

4. OPPSUMMERING

Ved det stedlige tilsynet er det avdekket flere vesentlige svakheter og mangler både i selskapets retningslinjer og rutiner og i revisjonsutførelsen. Tilnærmet alle de kontrollerte oppdragene har mangler som er så alvorlige at Finanstilsynet har fulgt opp disse direkte overfor to av de oppdragsansvarlige revisorene.

Også de manglene og svakhetene som ble avdekket i revisjonsselskapets retningslinjer og rutiner, og den manglende oppmerksomhet rettet mot viktigheten av å sikre kvalitet i revisjonsutførelsen, er

alvorlige. Det vises til at flere av de samme manglene ble avdekket under det stedlige tilsynet i 2012. Finanstilsynet forutsatte den gang at de forhold som ble omtalt i merknadsbrevet, ble tatt hensyn til i det videre arbeidet, jf. brev 28. februar 2013. Det har ikke skjedd. På denne bakgrunn har Finanstilsynet vurdert om det også skal fattes vedtak om tilbakekall av godkjenningen som revisjonsselskap. Basert på mottatt tiltaksplan for å rette forholdene, herunder endringer i retningslinjene og rutinene, har Finanstilsynet kommet frem til at et slikt vedtak ikke skal fattes.

Revisjonsselskapet må påregne oppfølgingstilsyn hvor de forhold som er kommentert i dette brevet, vil bli kontrollert.

For Finanstilsynet

Kjersti Elvestad
seksjonssjef

Axel Emil Jønsson
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.